

ZSIDÓ UJSÁG

בנין

A MAGYAR ORTHODOX ZSIDÓSÁG HETILAPJA • MEGJELCNIK HETENKINT EGYSZER

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, VII., SIP UCCA 10. TELEFON: Jozsef 125-90.	Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: GROSZBERG LIPOT	ELŐFIZETESI DIJ: 1 EVRE K. 240.000 " " 12 " K 120.000 " " 14 " K 60.000
---	---	---

Nyílt levél dr. Léderer Sándor urhoz, a pesti izraelita hitközség elnökéhez!

Nem azért írom e sorokat, mintha bele
karnék avatkozni a pesti izraelita hitközség
ügyeibe. Ez a szándék távol áll tőlem, már
csak azért is, mert a mióta az orthodox
szervezet kiépült, az orthodox közélet vezet-
reinek mindenkor az volt a felfogásuk, hogy
„ügyedet intézd el barátoddal, de másnak belügyét
ne fedd fel.“ Ez a felfogás egyáltalában nem
jelenti azonban a zsidó testvéri szolidaritás
megtagadását, mert ha a zsidóság közös
ügyéről, a zsidóság jogának, polgári egyen-
jóságának megvédéséről volt szó, akkor
mindig tudtuk, hogy az orthodoxiának köte-
lessége a harcot megvívni a neolog testvé-
rekkal együttesen a stratégia ama előírása
szerint „külön felvonulni és közösen harcolni“
(getrennt marschieren, vereint schlagen)
Csak vallási ügyekben igyekeztünk lehető-
leg elzárkozni, mert hitközségi intézménye-
inket: a templomot, az iskolát, továbbá a
rabbiképzést, valamint a többi hitközségi
funkcionáriussal szemben támasztott felté-
leinket a Sulchan Aruch szabványai szerint
szabályoztuk. Mi a Sulchan Aruchot nem
irodalomtörténeti-kritikai szempontból néztük,
hanem mint egy szent, az életet irányító
adottságot.

hogy a nagy vizek akadályai ne ériék őt.
Az áradás veszélyénél már nem helyezked-
hetik az ember arra az álláspontra, hogy
nem kell azzal törődni, mi történik a szoms-
zéd földjén, mert az ár az övét is előnti
majd és közös veszély fenyeget.
Az áradat, amelyről itt szó lehet, az a
szóáradat, amellyel Elnök Ur oly gyakran
leszögezi megingathatatlan hűségét a Sulchan
Aruch iránt. Valahányszor csak alkalom
adódik rá, újra és újra hansulyozza, hogy
Őn a Sulchan Aruch alapján áll és hitköz-
sége intézményeit is ilyen irányban működ-
teti.
Attól kell félnünk tehát, hogy ugyanaz
történik majd nálunk, a mi Angliában a
háboru oka és bűnösei körül történt. Az
egyik hatalmas hírlapi szindikátus vezére
Northcliff addig hirdette lapjaiban, hogy
mindennek Németország az oka, hogy végre
is mindenki elhitte. Felünk attól, hogy addig
fogja hetenként ismétetni a Sulchan Aruchra
való helyezkedést, hogy megzavarja vele a
fogalmakat. Azt fogják hinni, hogy nem kell
más mint cégér átfestés, nem kell más, mint
kijelenteni, hogy eddig tiportuk a Sulchan
Aruch alapját, most pedig a Sulchan
Aruch alapján állunk, — s akkor minden
el van intézve, mert minden hitközség egy-
szerűen átvedlik, amint például azt megtette
egy pesti egyesület, amely egy szép napon
ráíratla táblájára Kossuth Lajos egyesület ez-
előtt Poel Czedek.

Ez az elmélkedés aktualitást nyer, most

Butor! Butor!
Hálók, ebédlők, uriszobák,
club garnitúrák, stb. új és
használtan ádoigozva,
Blauné, Budapest VII.,
Wesselényi-u. 13. félélem 2.

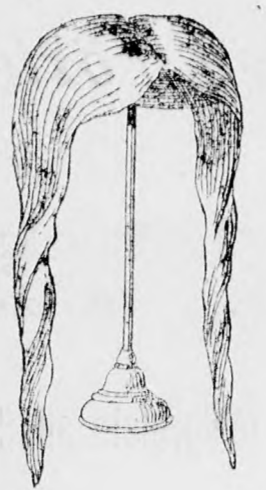
RHEIMANN MANÓ
Budapest, I. Sza Istvan ucca 7.
35 év óta fennálló, legjobb
hírnévnek örvendő **SZÜCS
és szörme áru** cég
ajánlja **rendkívüli dusan fel-
szerelt raktárát**, nagyban és
kicsinyben. — Mérsékelt áruk.
Izléses kivitel.
Szombaton és ünneppan zárva.

Sirkővek
מצבות
Adler J. sirkóráktárban
Budapest, VII., Károly-körut
Szombaton és ünneppan zárva.

Retikulók, cigarettatárcák!
Aranyból, ezüstből,
készít és mindenféle retikulávitást és beleest
vállal
FONYÓ MÁRTON ezüstműves,
IX., Utóli-ut 111.

Blau Ignácné hajüzlet.

Budapest, VII. ker.,
Csányi ucca 4.
DIVATOS kivitelű
parókák minden ki-
vitelben meglepő
olcsó árakban készit
FÜRTÖK, COFFOK
SÁTLIK stb.
Az üzlet 64 év
óta áll fenn!



Rézágy 1.200.000 K
Összecsukó ágy 280.000 „
Sodronyágybetét 200.000 „
Gyermekágyak, vasbutorók, mosdók, afrik-
matracok olcsón
Sonogyi és társa
Budapest, VII, Holó-ucca 1. sz.
Javításokat vállalunk
Szombaton és ünneppan zárva.

Orth. בשר
HOFFMANN-étterem Budapest,
Révay-ucca 10.
Régi jó, elismert magyar polgári házi-
konyha. Mérsékelt áruk, menü-rendszer,
kiszolgálás a házon kívül is. Előfizetések
elfogadása. Lakodalmakra és más ünne-
pélyekre: külön terem rendelkezésre áll.

Ügynökök

egy orth. zsidó lap részére elő-
fizetés gyűjtésére felvételnek megfe-
lelő jutalék ellenében. Budapest és
vidékre. Ajánlatokat „feltétlen meg-
felelő“ jelígre a kiadóba.

סגולת הנפש והבטחון.
A Zsidóság lelkenek bizalomkönyve!
A híres prágai főrabbiól הרב משה שנייד
összeállított „פנקח במוטות“ és „וי תתן פ“
által 10 zsoltárfejezetel ellátott, egy-
szintén a „שיח משה“ tabella, amely
a tanulóközönség, kivált a Jesivában ta-
nuló tanítványoknak fontos segédkönyve,
általam kiadott. Kapható kötve 15.000
koronáért, nagyobb megrendelésnél drjba
12.000 korona.
Klein Mór, Ujpest, Király-u. 16.

Orth. בשר vendéglő Kecskeméten.

Szigoru orth. בשר vendéglőmben
rendkívüli előnyös feltételek mellett bár-
mitkorra **lakodalmakat, al-
kalmi bankettekét,** illetve
megrendeléseket elfogadok. Rendkívül ki-
tűnő vonatosságkötetes a fővárossal. Első-
rendű ételekről, italokról és kiszolgálásról
legmesszebbmenő garanciát vállalok.

KATZ MÓR
orth. vendéglős (saját házában)
KECSKEMÉT, RÁKÓCZI-UT 20. SZ.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Hirdetési díjszabás: Minden szó egyszeri beiktatása 1600, vasnapon sze-
dett, betükből 3200 korona. Állástkeresőknek 1000. Apróhirdetések felve-
le: VII., Sip-ucca 10 — Jelleges levelek kettős borítékban ugyan oda inté-
zendők. Apróhirdetés k csak a díj előzetes lefizése mellett közölhetők.

Házasság. küldöm, Hunyadi-ucca tizenhét
Korányi.

ŐCSÉM ki négy és fél évig volt
pozsonyi bocher, kellő művelt-
ségű, nagyon szimpalikus és üz-
letileg gyakorolt, 26 éves, be-
nősültne szigoru orth., hozzá illő
családba. Csinos, vallásos leányt
keres. Nem nagy hozományra,
de az üzletben való részese-
désre reflektál. Kimerítő ajánla-
tokat „Baldogság 25“ jelígre
kettős borítékban a kiadóhiva-
talba kéretik.
Hölgyeim! Uraim!
Utólagos díjazás ellenében köz-
vetek házasságokat, Hunyadi-
ucca 17. Korányiné.

**„Házasulandók
hasznos utmutató
könyve,“** neküldözhetően
tanácsadó! Szenzációs! Hölgyek-
nek diszkötesben harnincótezer-
ért; uraknak keménkötésben
huszonötezer koronáért, disz-
krét csomagolásban, pénz előze-
tes beküldése ellenében meg-

VOLT hunfalvi és pozsonyi
bocher, 4 polgáriból és gimnáz-
iumból vizsgára előkészít, keres-
házi tanítói állást szigoru orth.
házban. A könyvelésben is jár-
tas. Igénye: Teljes ellátás és
hávi 1 millió. Alánlatokat „Szor-
galmas“ jelígre alatt a kiadóhiva-
talba kérek.

Állást nyerne.

ELSŐRENDÜ keménkö munkás
felvétetik. Porjesz sütőde, Szom-
bathely.

BELVÁROTI kalapszalomba ta-
nulólány fizetéssel felvétetik.
Jozsef tér 12. kalapszalomba,
Szombaton zárva.

SZERÉNY igényű, németül be-
szelő fiatal leányt keresek gyar-
mekem mellé. Eötvös-u. 24. föld-
szint.

FELSŐRUHA varráshoz tanu'o-
lány felvétetik. Jósika-u. 10. IV.
em. Moskovitzné.

KERESEK azonnalra tanítói ál-
lást Chumes Rasche, Gomore
Toszostzre, Steinberg Arter
Hajduhadháza.

Különféle.

ORTHODOX idős ebédközt a-
ból ansekre a lehető legolcsóbb
áron. Rapaport, Kálly-u. 8. I. 14.

SZÖNVEGSZÖVŐGÉP 2 m. 60
cm. széles helyszüké miatt juta-
nitást is. — Szíves ajánlatok nyosan eladó. VI., Király-ucca
14, II. lépcső. III. emelet 6. ajtó.

a mikor Önök rabbiválasztásra készülnek. A jelöltek pártjai túllécitálják egymást abban, hogy melyiknek jelöltje konzervatívabb. Nekem eszembe jut az, a mikor az Ön hitközsége pár évvel ezelőtt főrabbiául választotta dr. Kecskeméti Lipót nagyváradi neológ főrabbit. Dr. Kecskeméti mindenki tudja, hogy elsőrangú karakter, magas etikai szempontból is értékes férfit, kitűnő szónok, a magyarságnak a legnehezebb viszonyok között rendíthetetlen bajnoka a megszállott területen, de azt is tudja mindenki róla, hogy teljesen a biblia-kritika álláspontjára áll, természetesen vallja írásaiban, hogy a próféták mást hirdetnek mint a tóra, hogy a tórának alacsonyabb erkölcsi felfogása van mint a prófétáknak, tudományos tekintetben többre becsüli Wellhausennek egyik ötletét a régi zsidók totemizmusról mint — להבדיל בין טמא לטהור — a Chaszam Szofer ז"ל egész talmudi tudományát. S mégis, a mikor az Ön hitközsége megválasztotta, Ön hangsúlyozta, hogy a Sulchan Aruch alapján választ a hitközség. Sőt a hitközség ugynevezett hagyományhű csoportjának megbízottja is hűséget esküdött a Sulchan Aruchnak s beszéde végén éltette a megválasztottat, a ki egyáltalában nem tagadja, hogy nem hisz תורה מן השמים a kinyilatkozásban úgy, a mint azt minden más zsidó ember hiszi, a ki elmondja a Rambam 13 hitágazatát és komolyan veszi, amit mond.

Hogy a mostani rabbiválasztásnál ne ismétlődjen ez az eset, ki kell jelentenünk, hogy Ön bizonyára nincsen egészen tisztában a Sulchan Aruch alapjára való helyezés kérdés konzekvenciáival. Mert legelőször ki kellene dobni a főtemplomból az orgonát. Le kellene mondatni a hitközség rabbiságát a melynek oszlopai, reprezentáns képviselői a szemináriumból kerültek ki. Ki kellene cserélni az összes rabbikat, a kik eddigi működésükkel elvesztették a Sulchan Aruch szellemében való הוקת כשרות teljes megbízhatóságukat. Azonnal be kellene szüntetni a szeminárium növendékeinek hitoktatási tevékenységét. Nem szabadna megengedni, hogy borotvált kántorok végezzék az i-tentiszteletet. Hogyan képzele például, Elnök Ur, hogy a Sulchan Aruch alapján megengedhető lett volna, hogy seliach cibbur, a hit-

község kiküldöttje létezne Ras Hasono és Jumkippur napján egy művészileg igen kiváló, egyébként igen derék főkantor, aki nagyapai büszkeséggel korzoztatta szép unokáját, a kit apja elfelejtett felvenni Ábrahám frigyébe. És amikor a szülők formálisan is otthagyták őseink vallását, akkor sem szakította meg a velük való érintkezést.

És hogyan képzele, Elnök Ur, hogy a Sulchan Aruch szellemében mozgósítható lehet a templomból csinálni és a szimchas-tórai felvonuláshoz a két szószerke filmfelvételi gépeket helyezni: A mozgósítható jelenet még stilszerűbb lesz, ha megtudják, hogy a két gép valóságos deus ex machine vagy inkább machina ex deo, mert kiderül, hogy a filmelésért senki sem felelős. Hát lehet ezt a Sulchan Aruchal összeegyeztetni? — kérdelem Öntől s kérdelem a jóérzésű hazai felekezeti közvéleménytől.

Nem folytatom a felsorolást, csak tisztelettel kérdezem: Levonhatja-e a következményeket? Van-e hatalmában ennek keresztülvitele? Rá tudja-e venni erre kartásait az előjáróságban?

Ha igen, akkor lássunk tetteket! Jelentse ki, hogy egy rombach uccai templomi kandidátus sem felel meg Önnek és kezdjen színt vallani.

Ha pedig nem, akkor ne beszéljen a Sulchan Aruchról. Ne vezesse félre akaratlanul kritikanélküli köznépet, úgy az orthodoxot, mint a neológot. A talmud gunyos elbeszélése (Sabbosz 157 b) szerint volt egy filozofus, a ki a tóra törvényeit nem tartotta meg, azért mégis azt mondta, hogy ő a tóra álláspontján van. Na válallja Ön ezt a szerepet hitközsége nevében a Sulchan Aruchal kapcsolatban. Ha Ön a Sulchan Aruch lovagja akar lenni, akkor nagyon kérjük, legyen diszkrét és ne beszéljen róla. Ez a legjobb szolgálat, amit az igazságnak, az orthodoxiának és hagyományhűségnek tehet. Befejezem a zsoltáros gyönyörű szavaival לך דומיה תהלה „Dicsőség számodra a hallgatás“.

Üdv annak, aki a szent ígét megvalósíthatja!

F. K.

A jesivák problémái.

A jesivák rendszerén változtatni akaró hozzászólások után, szinte vártuk a régiek védelmére kelő írásokat is. Még egyszer leszögezni kívánjuk, hogy a hozzá- szólalások nem lapunk, hanem a cikkírók nézeteit mutatják kifejezésre. A mi feladatunkat abban látjuk, hogy minden objektív fejtegetésnek helyet adunk.

*

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Nincs elég szavam azon öröm kifejezésre, melyet a „Zsidó Ujság“ megjelenése felett érzek. Az orthodoxiának égető szüksége volt egy olyan lapra, melynek alapja a „Jirasz Somájim“ és az „Emesz“. Üdvözlöm a lapot, mint az orthodoxia aktivitásának dokumentumát. Nem passzivitással és nem-törődomséggel, hanem lelkesedéssel és munkával lehet csak a dolgokat előbbre vinni. Én merem remélni, hogy a „Zsidó Ujság“ cikkeiből erőt és tanulságot meríthet majd mindenki.

Üdvözlő soraimmal kapcsolatban úgy érzem, hogy „észledaber“, nekem is szóhoz szabad

jutnom a jesivák kérdésében. Nézetem szerint ebben az ügyben az első szó, a „Tajfszé jesivákat“ illeti, nekik kell nyilatkozni arról, vajjon szükséges-e a jesivákat új alapokra helyezni, vagy pedig még mindig aktuális, korszerű-e a חתם סופר tanítási rendszere? Én úgy tudom, hogy a régi rendszerű jesivák mindig dicsőségünkre és büszkeségünkre szolgáltak, mert azokból kerültek ki azok a tajrenagyságok, kik helyet kaptak a legnagyobb korifeusok között. Nem tehetek róla, de én bizalmatlan vagyok, minden próbálgatás, minden kísérletezés és minden új „széderrel“ szemben. Eszembe jut a régi anekdóta, hogy nálunk zsidóknál a סדר-nél rendszeren tórást is kell nyelnünk...

Azt mondanám, hogy a bizonytalan újért ne veszélyeztessük a bevált régít. Nagyszerű intézmény a régi jesive, csak tanulni kell, fáradni kell szorgalommal és ha muszáj szünetedések árán is, *Nem a jesivákat kell megreformálni, hanem a „bal-habajszokat“ — még pedig visszafelé.* Garantálom, hogy felsüt újra a תורה napja, ha a zsidó házak ismét kellőleg tisztelni és

becsülni fogják a bochereket. Adjunk hajlékot, kenyeret könyvet és barátságos, szívből fakadó szavakat bocherjainknak, többet ér az minden rendszerváltozásnál. *Bevallom nyíltan, én a menzákat csak szükséges, de nem ideális intézményeknek tartom. Sokkal szebb és jobb lenne, ha a zsidóház maradna továbbra is a jesivák főtámasza.*

Egy baj azonban tagadhatatlanul mutatkozik a jesiváknál, mely már a múltban is észlelhető volt. Emlékszem rá, hogy rébbem a שבת סופר ז"ל már תרמ"ב-ban panaszkodott édes apámnak ז"ל (a boldogult emlékü paksi papnak) hogy a bocherek tulkorán, alapos előkészütlenség híján kerülnek jesivekbe. Több időt kellene a תלמיד תורה-kban tölteni, mert különben lerontják nagyon a jesivák nivóját. De a hiba hitványozott méretekben áll fenn ma. Ha ezen változtatunk, sok minden jobbra fordulhat, mert תורה ודעה ב"ב-ből mindenki alapos felkészültségre tehet szert a chéderekben.

Kiváló tisztelettel
Szofer M. A., Csorna

TÁRCA.

Miért nem nevetett משה רבינו
mikor kis fiu volt?

(Csorny Sasz orosz elbeszélése.)

Lassan lefelé uszott a csecsemő Mózes a folyó vizére kitétt kákából font kosár. Szép kosár volt és egyetlen kiváncsi csepp viz sem hatolhatott belsejébe, mert hiszen kívül szurokkal, belül agyaggal volt jó vízmentesen kikelve.

A kosár alatt csobogtak a folyó habjai, a kosár fölött szitakötők cikáztak és aranyos felhők usztak; a délszaki égnek ezer színe és hangja volt, de a kicsi Mózes csak nyugodtan fekszik a kosárban; arcoskáján nem mutatkozott mosolygás... komoly maradt.

Lent, a parti sás közt elrejtőzve, állt a kis Majse nővére és nézte, nézte, mint uszik lefelé, mindig messzebb tőle, a kívül fekete kosár. És a testvér könnyei szá-

kadatlanul folytak, orcáin végig, bele a vigan csobogó habokba.

Ni, mi az ott? Fekete hatyu? — mondta a rabszolganő Faraó leányának, aki éppen ott fürdött a folyóban. — Igen, igen, fekete hatyu!

— De hogy is hatyu, — jegyezte meg Faraó leánya, mikor a mutatott irányba kémlelt. — Gyermekkosár az... huzd ki.

A rabszolganő engedelmeskedett és a kis Majse félt és nem mosolygott. Nem félt akkor, mikor a fekete arcu rabszolganő kiemelte a kosárból és nem mosolygott akkor, mikor a király karjára vette és babusgatni kezdte.

— Szegény kicsikém, — mondta a jószívű királylány — bizony megtörténhetett volna, hogy megessenek az ólálkodó krokodilusok! De máttól fogva az enyém leszel, kis fiam. Feineveltetlek, jó dolgod lesz.

Mózes nővére mindezt látta és már nem könnyezett. Felnevelt az égre, hálát adok Istennek és áldását kérte Faraó leányára.

Ez utóbbi állott a szavának s hogy felnevelthesse a csecsemőt, mindenekelőtt is szoptatós dajkáról gondoskodott. És Isten úgy rendelte, hogy magát a gyermek anyját fogadta meg dajkának.

Néhány évig ez utóbbinál maradt a kis fiu, mikor azután nagyocská lett, megint visszakerült Faraó leányához, aki nevet adott neki. Elnevezte Majsenak, „Ki min hámájim m'iszihü“, mert kihuztam a vízből.

A király leánya jó nevelő-anyja volt a kis Mózesnek; mindig maga mellett tartotta, énekelt neki, táncolt vele, sétacsónakázásaira magával vitte, kis mókust, kis majmot is hozott neki, de a fiúcska nem kacagott a majom tréfás mókáin, nem is huzta mosolygásra a száját, mikor a királylány neki oly édesen énekelt; mindig komoly maradt, sőt szomorú.

Faraó leánya most a kis Majseval egykoru fiúcskát hozatott az udvarhoz, hogy neki játszótársai legyenek és őt felvidítsák; de akármilyen jövedvü lurkók

csak nem szabad irigyelni másnak az örömét, hanem csak akkor szabad örülni az élvezetnek, ha egy másik embernek ugyanabban az időben nem kell nélkülözni! Ez az, ami nekem oly szépnek, és bölcsnek tűnik fel.

Terjesszék ki az embertársal szemben való kötelességet a hétnek többi hat napjára; tegyék az ember kötelességévé, azokon a napokon is emberhez méltó életet folytatni és tegyék kötelességgé, hogy felebarátját is ilyenhez segítse, — a szociális probléma meg van oldva.

Nem szépítettem a leírásban a dolgot, csak egy szép jellemvonást beszéltem el; ilyen szép jellemvonás volt sok. E jellemvonások nemes tartalma némely modortalanság salakjától el volt éktelenítve. Ezt illetékesek és illetéktelenek már többször pellengérré állították. De ebben a buzgalomban legtöbbször kiöntötték a fürdővízzel együtt a gyermeket is. Különösen érintett engem, ha láttam ugynevezett felvilágosodott zsidókat, akik a lekicsinylők szerepében tetszelegtek, de kiknek sejtelmük sem volt testvéreik életmódjáról és erkölcs-tanáról.

A halhatatlan Széchenyi.

A legnagyobb magyar centenáriumának megünneplésénél a hazai orthodoxia hálás kegyelettel gondol arra, hogy gróf Széchenyi István az ország új alapokra való fektetésével mily építő és alkotó munkát végzett és hogy prófétai lánglélekkel hirdette az újjáépítést a művelődés, az ipar és kereskedelem fellendülése jegyében. Arany János ezt az igét adja a legnagyobb magyar szájába „elvéssz az én népem, elvéssz — kiálta — mivelhogy tudomány nélkül való“. A nagy költő nem talált méltóbb jelét a lánglelkű regenerátor működésére, mint Hoséa próféta szavait: *גדמה עמי כגלי הערת*: S valóban lelkülete is hasonlít a prófétához, aki elkeseredetten, osztorozza, de kimondhatatlanul szereti a népét és szeretné nagy, boldognak, az Istenismeret, az erkölcs útján látni.

A gondviselés küldöttjét látja a hívő zsidó az ország jólétének fellendítésén fáradozó államférfiakban. A hagyomány előírása szerint áldást kell mondani még a nem zsidó bölcs láttára is. Mert a mióta a zsidóság szétszórásba került, vallási parancs számba megy a hűség és ragaszkodás az ország javát előmozdító férfiak iránt. A mikor Jeremia próféta átélte a zsidó állam összeomlását, a Babilonban hazát talált testvéreinek azt írja; „Mozdítsátok elő a város jólétét, a hová száműzettek benételeket s imádkozzatok érte az Urhoz, mert az ő üdvében rejlik a ti békétek.“ És a mikor a zsidó államnak a római légiónok vetettek véget, a nagy katakizma közepette hirdette Rabbi Chanina, a főpap helyettese: „Imádkozzatok az állami rend békéjéért, mert ha nem volna a tőle való félelem, egyik a másikat élve elnyelné!“

A kinek a próféta szava, bölcs tanítása feltétlenül kötelező előírás, mint a hívő zsidónak, az nem lehet romboló, az csak lojális, konstruktív lehet. Az orthodoxia csak olyan közép- és kispolgárból áll, kinek politikai ambíciói nincsenek és csak egy életcélja van; felnevelni gyermekeit a tórai tudás és tórai erkölcs szellemében. Mindehhez azonban *béke, rend, a törvények tisztelete* szükséges. Az állam védi a polgárt és a polgár szorgalmával és munkájával felvirágoztatja a közjólétet. A zsidó hagyomány ezért úgy képzei el Jákob özatyát, ki hosszas vándorlás után S'chemben telepszik meg, hogy megreformálta hazájában a hitelviszonyokat, olcsó árucikkeket szerzett a népnek és előmozdította a közegészséget. *(פרהמאות חקן להם)* (Ilyen konstruktív volt a pat'riarcha.

Az ország jólétének ilyen való emelése, kultúra, kereskedelem és gazdasági reformok útján alkotja gróf Széchenyinek halhatatlan érdemét, a melyre az orthodox zsidóság hódoló tisztelettel gondol. Vajha áthatná szelleme a hazai vezetőit, hogy belássák, hogy

olyan kevés a magyar, hogy még az apagyilkosnak is meg kellene bocsájtani. A legnagyobb magyar a haza érdekében nem ismert előítéletet. A mikor élete munkájának egyik nagyszerű emlékét, a Lánchidat akarta megalkotni, természetesen igénybe vette a zsidó Rothschild Anselm közreműködését. Az ő példája és geniusza arra fogja ihletni az ország polgárságát, hogy ne terméketlenül világnézeti hárcot vívjon egymással, ne soha meg nem oldható faji és vallási kérdéseket feszegessen hanem az áldozatkészségben, a becsületes munkásságban, az erényekben megnyilatkozó hazafiasságban keljen nemes és értékes versenyre.

A zsidóság e versenyben mindenkor hűséges követője lesz gróf Széchenyi István halhatatlan munkásságának s tanításainak!

A Steiger pör tárgyalása.

Nem csak a régi államoknak van joguk pörre mint Franciaországnak a Dreyfus pörre, Magyarországnak a tiszacszlárira, Oroszországnak a Beilis pörre, hanem az új Lengyelország is kreált magának egy pört, a Steiger pört, mely már egy év óta legnagyobb izgalomban tartja az egész lengyelországi zsidóságot. A szélsőjobboldali sajtó — nem szólva a hivatalos támogatásról — a legféltelenebb izgatást fejtette ki és minden eszközzel azon volt, hogy Steiger mellé az egész lengyel zsidóságot a vádlottak padjára ültesse. Ami sikerült is nekik.

Az ügy előzményei a következők:

A köztársasági elnök múlt év szeptemberében látogató körútjában Lemberget is érintette. A sorfalat álló közönség köréből egy bombát dobta az elnököt vivő automobilra, mely azonban szerencsére nem robbant fel. *Pászternák Mária* — egy kikeresztelkedett nő — vallomása alapján Steiger Salamon Staniszló zsidó diákot gyanúsították a merénylet elkövetésével, akit rögtön letartóztattak és csak a közvélemény nyo

mása alatt sikerült ügyét a hadbíró-ságtól a polgári bíróság elé utalni.

Nemsvkkal Steiger elfogatása után egy Vlnában megjelenő ujságban az „Ukrán Legfelső forradalmi Tanács“-tól két nyilatkozat jelent meg, melyszerint Steiger 9rtatlan a merényletben, de a hatóságok nem vettek erről tudomást. Kevéssel ezután Kornháber zsidó mérnöknel szolgáló cseléd gazdájának elmondta, hogy vőjégénye Nikitin, ki ukrán származásu, ismeri a merénylet, Kornháber rögtön értntkezésbe is lépett Jéger és Hlasermann a zsidó közéletben előelő szerepet játszó férfiakkal. Nevezettek a Nikitintől kapott információk alapján átadták az ügyet Dwornicky mapádetektivnek és csak a legnagyobb erőfeszítés után érhettek el, hogy a rendőrség Mikitint kihallgatás céljából megidézte. Mikitin vallomásában egy Fongsisin nevezetű kommunisztát nevezett meg, kit saját szemével látott, midőn a merényletet elkövette. Mire a rendőrség Fancsint is őrizetbe vette.

Az események ezután drámai gyor-

sasággal következtek. Egy napon a zsidóság legnagyobb megrendülésére Jégert, Kornhábert, Glasermant és Dwornicki detektivet letartóztatták. A vizsgálóbíró előtt Mikitin ugyanis azt vallotta, hogy nevezettek őt 5000 dollárral megakarták vesztegetni, ha Steigerről a merénylet vádját másra fogja háritani. A vizsgálóbíró a nevezettekben át az egész zsidóságot vádolta meg, hogy a bíróságot tévutra akarták vezetni biztos tudatában persze annak, hogy Steiger a valódi bűnös.

Ezen mellékes ügy tárgyalásán aztán kipattant a nagy szenzáció, mely teljesen rávilágított arra szöveketre és azokra a módokra, hogyan akarták kompromittálni a maga igazát kereső zsidóságot.

Mikitin a tárgyaláson a vizsgálóbíró előtt tett vallomását visszavonta és elmondta, hogy mily eszközökkel és fenyegetésekkel kényszerítették beismerni vallomására és hogy az egész vesztegetési ügy a vizsgálóbíró agyában fogant meg, ki minden ambícióját arra használta fel, hogy

egy újabb Beilis pört produkáljon Fancsisin magától értetődőleg tagadta a terhére rótt vádcselekményt. A tárgyalás eredményeképpen — melyen a bel- és külföldi zsidósajtó és a nagyviláglapok tudósítói is megjelentek — Jégert, Glasermant és Dwornickyt az ellene emelt vád és következménye alól felmentették, csak Mikitint ítélték el — hamis tanulásért *hat évre*.

Bár mindénki tisztában van azzal a ténnyel, hogy a merénylet értelmi szerzőjét a kommunisták körében kell keresni és hogy Fancsisin nem kis szerepet játszik az ügyben, mégis a Steigernek kikézbcsített vádiratban Fancsisinról egyetlen szó sem esik. És az egyedüli vádlott Steiger — a zsidó, illetőleg a lengyelországi zsidóság.

Ily kilátások mellett kezdődött meg a Steiger-ügy főtárgyalása, melynek eredményét — bár a vádlott ártatlansága bizonyítottnak látszik — aggodva és szívszorogva várják a sok megpróbáltatáson átment lengyelországi hittestvéreink.

A Zsidó Gyarmatosító Társaság jelentése.

Zsidó gyarmatok Amerikában. — PICA hitelszövetkezetek Kelet-Europában. — A földhöz való visszatérés Oroszországban.

A Zsidó Gyarmatosító Szövetség (Jewish Colonisation Association, röviden *Ica*) múlt héten tartotta Párisban közgyűlését. A nagy szervezet élén most Philippsohn Ferenc brüsseli bankár áll. Philippsohn a fia az egykor híres dr. Ludwig Philippsohn magdeburgi rabbinak, aki vallási tekintetben reformer volt, de az általa a múlt század harmincas éveiben alapított „Allgemeine Zeitung des Judentums“ lapjával nagy szolgálatot tett a zsidóságnak polgári egyenjogúságáért vívott küzdelmében.

Philippson Ferenc elnök előterjesztette beszámolóját az argentiniai zsidó kolonizáció eredményéről. Ez az eredmény nagyszerűnek, minden várakozást felülmúlónak mondható.

Oly földterületen, melyen 1890-ben alig ezer zsidó lélek la, kolt, most több mint kétszáz ezer zsidó talál megélhetést, még pedig

kizárólag a nekik juttatott föld megművelésével. — Megható, — hangsúlyozza az elnöki beszámoló — mennyire ragaszkodnak a zsidók az mmár tulajdonukba átment földbirtokokhoz. Szeretettel csüngenek rajta mintha már évszázadok óta őseik is azt művelték volna, holott negyven évvel ezelőtt ezeknek a telepeseknek — volt orosz kiskereskedőknek és házalóknak — még fogalmuk sem volt a földművelésről és ennek varázsáról. Az argentinai kolonisták, akiknek legtöbbje ezelőtt még a betevő falattal sem bírt, most tisztas jómódban élnek, sokan közülök még tekintélyes vagyont is szereztek, ami mellett azonban hithű zsidók maradtak, konzervatív szellemű hitközségeket alkotnak, vannak rabbijaik, iskoláik, talmud-tóráik, rituális intézményeik stb. A kolonizációnak ez a fényes sikere arra készíti az

Ica-t, hogy újabb háromezer családot telepítsen le Argentínában. — Nagyon szépen halad a zsidó földművesek telepítése Braziliában és Kanadában is, és mindkét államban gondoskodás történt arról, hogy a telepések vallásos életet is élhessenek, Itt is vannak hitközségeik, templomaik s a többi. Braziliában hatalmas lehetőségei vannak a további telepítésnek, amit tőle telhetőleg előmozdít.

Az elnök azután következőket folytatta:

Argentína, Brazília és Kanada után — Palesztina lesz mindinkább a zsidó bevándorlás országa. Huszonöt évvel ezelőtt mi is segítettünk egy Palesztina Bizottságot alakítani, a báró Edmond de Rothschild által alapított kolonizációk támogatása céljából. Ezt a bizottságot 1924-ben egy másik szervezet váltotta fel,

volról sem jelenti azt, hogy a zsidóság mint nemzeti kisebbség jön tekintetbe. Itt vallási kisebbségről van szó, amelynek tárgyalásához a Népszövetségnek joga van. Így a miniszterelnök.

Ide tartozik az is, amit Lukács György volt kultuszminiszter mondott. Lukács most Amerikából jött, ahol a parlamentáris unió konferencián résztvevő Magyarország megbízásából.

„Nem szabad eltitkolnom — mondotta Lukács, — hogy a külföldön színlődő magyar véreink érdekében megindított akciónknál igen gyakran a numerus klauzussal vetettek gáncsolat. Mi ugyanis mindig a kisebbség védelmének szerepében léptünk fel külföldön s akárhányszor előfordult, hogy a numerus klauzus dolgát forgatták ellenünk s azt állították, hogy mi a vallási kisebbséget elnyomjuk.”

Kedden a neolog hitközség vezér-férfiai gyűlést tartottak ez ügyben és elhatározták, hogy tiltakozni fognak a külföldi beavatkozás ellen. E deklarációt a fentemlített Lukács volt miniszter tiszteletreméltónak tartja ugyan, de nem célravezetőnek.

A Népszövetség tekintélyének lejáratására való meddő lépésnek mondja a Világ című napilap a tervbevetett deklarációt. Azt mondja: „Magyarországnak igen nagy érdeke első sorban a kisebbségi kérdés folytán erősíteni, alátámasztani a Népszö-

vetség tekintélyét. A magyarországi zsidóság, vagy a pesti zsidó hitközség tehát ne a kormánynak tegyen deklarációkat, hanem közölje észrevételeit a Népszövetséggel: mondja el a Népszövetség előtt azokat az igen nyomatékos, sőt vitathatatlan argumentumokat, amelyeknél fogva a numerus klauzus ügyében káros volna minden külföldi beavatkozás. Káros volna, és csak ártana, még akkor is, ha a Népszövetség részéről történnék, pedig a Népszövetséget Bethlen István gróf is kifejezetten etismerte illetékes fórum gyanánt.

És végül lezárva mondanivalóinkat ezzel a megjegyzéssel: nagyon kérnénk azokat, akik a magyarországi zsidóság nevében tesznek nyilatkozatokat és hoznak határozatokat, ne tüntessék fel a numerus klauzus ügyét a zsidóság sérelme gyanánt. A numerus klauzus Magyarország ügye és nem a zsidóságé. Ezt teljes mértékben belátja, elismeri sok olyan politikus, aki távol áll a zsidóságtól. Kossuth Lajos és Deák Ferenc, Eötvös József és Tisza István Magyarországa ugyanúgy sértett fél a numerus klauzus pörében, mint a zsidóság. Ne tessék tehát zsidósággá lefokozni a numerus klauzusról hozott törvényt, és ne tessék zsidó ügyé minősíteni a numerus klauzus megváltoztatásáért vívott harcot. Annál kevésbé, mert ha

minden oldalról ugyanazzal az energiával vívnák a küzdelmet a numerus klauzus megváltoztatásáért, amint ezt a zsidó kormányfőtanácsosok különítménye teszi, és nehány más ilyen különítmény, akkor a numerus klauzus nyugodtan ünnepelehetné meg Magyarországon fennállásának ezeréves évfordulóját.”

Ezek után a legjobb lesz megszüntetni a numerus klauzust.

A cseh-szlovák választások.

— Saját tudósítónktól. —

Az egyetemes „zsidó párt” és az orthodox „zsidó gazdasági párt” megegyezése — amiről a multkor irtam — csak részben sikerült. A gazdasági párt listavezetője Ungár Márk prágai kereskedő megegyezett — általános meglepetésre és megrökönyödéssel — a zsidó párttal, amire három jelölt, aki a siker reményében felvehette volna a harcot: Mermelstein (Beregszász) Rosmarin (Munkács) Weinberger (Ungvár) lemondtak. A zsidó gazdasági párt listáján most már csak Horovitz, a hunfalvi főrabbi áll. A prágai Selbstwehr című cionista lap valószínűnek tartja a főrabbi lemondását s a cseh-szlovák köztársaság területén körülbelül 35.000 zsidó szavazatra számít. Ezzel szemben az orthodox gazdasági párt a Jüdische Presse című agudista lapbann felhívást bocsát ki a hunfalvi rabbi melletti kitartásra, sőt egy nagytapolcsányi ügyvéd arra szólítja fel a választókat, hogy inkább nem zsidó pártra szavazzanak, csak nem a cionista pártra.

Érdekes megemlíteni, hogy a hunfalvi főrabbin kívül még szerepel, de a zsidópárt listáján, főrabbi Reich Sámuel személyében. (Verlő) a ki a budapesti orthodox főrabbi fia.

A zsidó párt a régi magyar területen jelöltek fel a következő kerületekben: Nagyszombat (Listavezető: dr. Eisler ügyvéd, Galgóc) Érsekújvár (Dr. Sipos ügyvéd Pozsony, Reich főrabbi Verbó) Turóc Szt. Márton. (Dr. Weisz ügyvéd, Trencsén), Besztercebánya (dr. Szilárd orvos) Liptó Szt. Miklós (Dr. Weiner ügyv.) Kassa (Kabos Hugó mérnök)

Eperjes (Dr. Ferbstein ügyv., Unger Márk kereskedő Prága), Ungvár (Dr. Reiss ügyvéd), Pozsony (Gutmann) Mór gyáros Nagyszöllős).

A szenátusi választásokra jelöltek a következő kerületekben: Turóc Szt. Márton (Singer Lajos) Eperjes (Dr. Rosenberg ügyvéd, Eperjes, Grün Bernát Homonna, Feigenbaum gyáros, Mező-laborc) Érsekújvár (Knopfelmacher igazgató, Pozsony. Ungvár Steiner Náthán, gazdálkodó, Nagy Szöllős.)

A választás vasárnap, november 15-én fog lefolyni a köztársaság egész területén.

Történelmünkéből. Zsidó prozelyták a trónon. Abu Kariba.

(Folytatás a mult számból.)

A király öhajtsa az volt, hogy a két zsidó tudós-kisérje el őt Jemenbe, téríténiék meg a népét is a zsidó hitre. Kaab és Asszad készségesen teljesítette a király kívánságát, de a térítés műve nem ment nagyon simán. Egyetlen nép sem mond le könnyen hagyományos szokásairól, még kevésbé ősei vallásáról. Sőt a király székvárosa, Szanaa, annyira ment az ellenállásban, hogy a visszatérő uralkodó előtt bezárta kapuit, mert az öröklött vallást detronizálta.

Arról, hogy mi uton-módon sikerült a királynak népét a zsidó vallás i-teni eredetéről meggyőzni, egy arabs legenda a következőt mondja:

Szanaa várcsa közelében, magas hegy oldalában volt egy barlang, melynek a nép misztikus erőt tulajdonított. A város lakossága arra használta ezt a barlangot, hogy kétes esetekben bizonyosságot szerezzen magának. Pereskedő felek között mint bíró is szerepelt a barlang. Mindkét félnek a barlangba kellett mennie; akinek igazsága volt, rövid idő múlva sértetlenül visszajöhetett, a bűnös felet azonban lángok emésztették meg. Ebben a barlangban azután a zsidó hitnek is kellett a tűzpróbát megállnia. Szanaa városának két pogány papját bálványokkal, valamint Kaabot és Asszadot a tóra tekeresekkel a barlang belsejébe

küldték. A pogány főpapokat és bálványait egy soha nem látott hatalmas lágnyelv pusztította el, a zsidó tudósok azonban sértetlenül, örömtől ragyogó arccal tértek vissza a barlang előtt várakozó sok ezer főnyi tömeghez. És erre az összesereglett nép ebbe a kiáltásba tört ki: Izraél I-tene az egyetlen igaz I-ten. A király engedelmével azután Kaab és Asszad elpusztította Rajaw bálványának a városban lévő templomát, a pogány lakosság legfőbb szentélyét.

Állítólag ennek a tűzpróbának következtében a himjarita király egyik nővérének fia, Haribb ibu Amora, a kenditák nemes törzsének uralkodója is áttért a zsidó hitre és vele együtt egész törzse is. Abu-Kariba erre Haiith ibu Amorát a Vörös tenger mellett lakó maadita törzsek alkirályává nevezte ki, ezenfelül Mekka és Jatrib városok helytartójává tette meg.

Mint az adiabenei uralkodóház származását illetőleg, úgy a himjarita prozelita királyok leszármazása kérdésében is téves nézet forgott fenn. Ami Helena királynőt illeti, csak később tulajdonították neki tévesen hasmonida származást, de a himjarita uralkodóházat illetőleg még annak fennállása idejében keletkezett a tévedés. Az eurpai zsidó ugyanis, különösen a spanyolországi zsidók, tudomást szereztek a jemeni zsidó-vallás uralkodójáról és így azt hitték, hogy ez Dávid király leszármazottja. A spanyol keresztény papság t. i. a hatodik század elején arra az álláspontra helyezkedett, hogy mert Juda kezéből kiesett a jogar, de a kereszténységnek vannak királyai, ezért a kereszténység tekintendő az igazi Izraélnek. A zsidók ellenvetése erre az volt, hogy hiszen van a távol Keleten zsidó királyság és annak uralkodója Dávid ivadéka! Sem a spanyol zsidók, sem a spanyolországi papság nem tudta, hogy a Himjarita birodalom királya csak áttért a zsidó hitre, és annál inkább hitre talált a zsidóknak egy Dávid házából származó király létezésére vonatkozó állítása, mert tévutra vezetett mindenkít az ismert arabs

monda, hogy már az első Templom elpusztulása után telepedtek meg zsidó törzsek Arábiában, akik fölött azóta is Dávid házából való királyok uralkodnak.

A harcias Abu-Kariba nem sokkal azután, hogy áttért, trónját is, életét is veszítette. A zsidó hit nem szelidítette meg féktelen természetét, mert egész lényét csak a harci vágy tartotta hatalmában. Egyik kalandos hadjárata alatt azután történt, hogy saját katonái, akiket a céltalan farrasztó menetelések és a nélkülözések elkeserítettek, fellázadtak ellene és megölték. Három kiskoru fia maradt: Hasszán, Amruh és Zorah, miért is régensség vette át az államhatalmat? A régensség feje Rabia ibn Nasszir volt, aki annak idején szintén a zsidó hitre tért át. Az 503-ik évben megszűnt a régenség, a nagykoruvá lett Hasszán elfoglalta öröklött trónját, de ő is ugyanolyan harcias és kalandos természetű volt, mint az atyja. Alig öt évig uralkodott, mert már 508-ban saját testvérének, Amrunak, keze által halt meg. De a testvérgyilkosság nem maradt megtorlatlan; Amru súlyos beteg lett és már két évi uralkodás után, 510-ben meg is halt

כשר árut

ismét készit ez évben az ismert kitűnő minőségben, szigoruan rituális előírás szerint

Schreiber Simon

egri főrabbi főtitkzelendő ur felügyelete alatt a

Franck Henrik Fiai

cég.

Levelezési cím:

Budapest, VI,
Nagy János-utca 1.

Telefon: 129-19.
Főpostafiók: 216.



Skrek Lipót

orth. כשר szalámi, kolbászaru és füstölthús-különlegességei a legjobbak.

Utánvételes postacsomag szétküldés az egész országban



Az orth. כשר mustár (Senft) egyedüli elárusítóhelye.

Viszonteladóknak is.

Gyár és főüzlet:

VII., Dob ucca 27.

Telefon: József 124 - 17

Butor! Butor!
Hálók, ebédők, uriszobák, club garnitúrák, stb. új és használtan átdolgozva.
Blauné, Budapest VII., Wesselényi-u. 13. félem 2.

REITMANN MANÓ
Budapest, Tisza István uca 7.
35 év óta fennálló, legjobb hírnévnek örvendő **szücs és szörme áru** cég ajánlja rendkívül dusan felszerelt raktárát, nagyban és kicsinyben. — Mérsékelt árak. Izléses kivitel.
Szombaton és ünnepnapon zárva.

Sirkövek מצבות
Adler J. sírkőraktárában
Budapest, VII., Károly-körút
Szombaton és ünnepnap zárva.

Retikülök, cigarettatárcák! Aranyból, ezüstből készült és mindenféle retikulávjavitást és belelést vállal.
FONYÓ MÁRTON ezüstműves, IX., Utóút 111.

Blau Ignác
hajüzlet.
Budapest, VII. ker., Csányi uca 4.
DIVATOS kivitelű parókkák minden minőségben meg-
lepő olcsó árakban készit
FÜRTÖK, COPFOK SÁTLIK stb.
Az üzlet 64 év óta áll fenn!



Rézagy 1,200.000 K
Összecsukó ágy 280.000 "
Sodronyágybetét 220.000 "
Gyermekágyak, vasbutorok, mosdók, afrikamatracok olcsón
Somogyi és társa
Budapest, VII, Holló-ucca 1. sz.
Javitásokat vállalunk.
Szombaton és ünnepnap zárva.

Orth. כשר
HOFFMANN-étterem Budapest,
Révay-ucca 10.
Régi jó, elismert magyar polgári házi-konyha. Mérsékelt árak, menü-rendszer, kiszolgálás a házon kívül is. Előfizetések elfogadása. Lakodalmakra és más ünnepekre külön terem rendelkezésre áll.

Rosenthal Lajos
orth. כשר
kolbász- és füstölthús-gyár,
SÁRVÁR.
Ajánlja a sárvári orth. főrabbi-ság felügyelete alatt működő, teljesen modernül berendezett gyárának megbízható
כשר és izletes
gyártmányait a legolcsóbb napi árban.
Viszonteladókknak a lehető legnagyobb **árengedményt nyújtjuk.**
Szétküldés postán naponta kétszer.

Orth. כשר vendéglő Kecskeméten.
Szigorú orth. כשר vendéglőmben rendkívül előnyös feltételek mellett bármikorra **lakodalmakat, alkalmi banketteket**, illetve megrendeléseket elfogadok. Rendkívül kitűnő vonatösszeköttetés a fővárossal. Elsőrendű ételekről, italokról és kiszolgálásról legmesszebbmenő garanciát vállalok.
KATZ MÓR
orth. vendéglős (saját házában)
KECSKEMÉT, RÁKÓCZI-UT 20. SZ.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Hirdetési díjszabás: Minden szó egy sorral beiktatása 1000, vasárnapon szedd, helyekből 3200 korona. Álláskeresőknek 1000. Apróhirdetések felvétele: VII., Sip-ucca 10. — déliges levelek kettős borítékban ugyanoda intézendők. Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság.
FÉRJHEZ ADNÁM vidéki városban, jó üzlettel, esetleg 250—300 millióval rendelkező 35 éves, csinos, fess, előkelő családból származó nővéremet (gyermekkel) ügyes jeresomájim kereskedőhöz. Ajánlatokat „Jeresomájim” alatt a kiadóhivatalhoz kérek. Diszkrétioról kezeskedem.

Házasságok legnagyobb díjszabású mellett legmegbízhatóbban közvetít és információkat beszeres „Env” Rapaport Iziar címén Király-u. 8.

Oktatás.
PRIVATLEHRER im Unterrichtsamtlicher ungarisch, deutsch und hebräischen Lehrgegenstände, wie auch im Gemeindepnotariat mit äusserst praktischer sehr vorteilhaft bewährten Lehr- und Erziehungs-Methode mit allerbesten Befähigungs und Wirkungszeugnissen unverheirateter Talmudist sucht Stelle bei Cultusgemeinde als Religionslehrer und Nötär, geht auch als Hauslehrer mit ganz bescheidenen Ansprüchen. Anträge unter „Thora und Derecherez” an die Redaction dieses Blattes.

Hölgyeim! Uraim!
Utólagos díjazás ellenében közvetíték házasságokat, Hunyadi-ucca 17. Korányiné.

„Házasulandók hasznos útmutató könyve.” nélkülözhetetlen tanácsadó! Szenzációs! Hölgyeknek diszkotésben harmincöt ezerért; uraknak keménykötésben huszonöt ezer koronáért, diszkotés csomagolásban. Pénz előze-

levélben alulírottánál. Mérsékelt áron jó ellátás biztosítva. Pest közvetlen közelében. Fischer Jakab, rabbi, Kunszentmiklós.

BARMICVE fiukat Tefilinre és Sulchen Orechre tanít jó referenciájú **בן תורה** Esetleg Chumes-Rase tanítását is vállalja háznál. IV., Váci-ucca 20, II. 7.

VOLT hunfalvi és pozsonyi bocher, 4 polgáriból és gimnáziumból vizsgára előkészít, keres házi tanítói állást szigorú orth. háznál. A könyvelésben is jár-tas. Igénye: Teljes ellátás és havi 1 millió. Alánlatokat „Szorgalmas” jellege alatt a kiadóhivatalba kérek.

Állást keresők.
MINT KÖNYVELŐ, magy.-német levelező, vagy hasonló állást keres vallásos, jó családból való érettségizett fiatalember. Levelek **„Tórahú”** a kiadóba.

PERFEKT gyors- és gépirónó, gyakorlott tisztviselő, szombat megtartásával állást keres. „Vallásos” jellegére kiadóhivatalba.

KÜLFÖLDI (német) egyetemet végzett közepes koru férfi, foglalkozást keres szerény feltételek mellett. Vállal német, illetve magyar-német nyelvi és irodalmi tanítást is. — Szives ajánlatok „Perfekt” jellege alatt a kiadóba.

Állást nyernek.
BELVÁROSI kalapszalomba tanuló lány fizetéssel felvétetik. József tér 12. Kalapszalom. Szombaton zárva.

SZERÉNY igényű, németül beszélő fiatal leányt keresek gyermekek mellé. Eötvös-u. 24. földszint 2.

FELSŐRUHA varráshoz tanuló lány felvétetik. Jósika-u. 10. IV. em. Moskovitzné.

KERESEK azonnalra tanítói állást Chumes, Rasche, Gomore Tojszfoszre, Steinberg Artur Hajduhadháza.

ZSIDÓ UJSÁG
A MAGYAR ORTHODOX ZSIDÓSÁG HETILAPJA • MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, VII., SIP UCCA 10. TELEFON: József 125-90
Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: GROSZBERG LIPÓT
ELŐFIZETESI DIJ: 1 EVRE K. 240.000
" " 1/2 " K 120.000
" " 1/4 " K 60.000

Orthodox indolencia.
— Nyílt levél a „Zsidó Ujság” szerkesztőjéhez. —

A multheti, a pesti hitközség elnökehez intézett nyíltlevél adta nekem az impulzust e soraimnak megírására. A multheti levél a neológia hibáiról szól, az én levelem az orthodoxia indolenciájáról.

Lelki örömmel teltem el, amikor kézhez vettem az orth. zsidóság nagyérdemű harcosának nevét homlokán viselő hetilapot, a Zsidó Ujság-ot. A lelkiismeret felébresztőjének, a tespedtek felrázójának szerepét szántam neki. Természetesen találtam, hogy szava minden orth. zsidó házába elér serkentőleg, buzdítólag, hogy hasonló lesz a lelkiismeretet rázó sófárhoz.

Mert a valaki a mai orth. életben megnyilvánuló visszasságokat vissza akarja vezetni okaira, akkor főökként mindig a sajtó kérdése fog elénk bukkanni. Husz év óta átalakult az orth. zsidóság egy nagy rétege, el-sajátította magának magyar nyelven a műveltség alapjait, szorgalmas ujságoívaó lett, de azért gondoskodás nem történt egy magyar nyelvű zsidó sajtó létesítésére és fennntartására. Ehelyett engedték, hogy a nem-orth. sajtó bevonuljon az orth. házakba. Nem volt, aki rájött volna arra, hogy e kitűnően szerkesztett sajtóról már régen kijelentették a bölcsek **מינות מושבת** „a tradiciótól való elpártolás mérgét tetszetős ostyában szokták beadagolni”.

Érthetetlennek tűnik fel nekem, hogy annyi éven keresztül hogyan is bírták vezetőink lelkiismeretüket megnyugtatni, hogy nem baj, ha a lap általános szelleme ellenkezik is az orth. vallásosság irányával, mert mindig vannak benne jámborságot tanító részletek. Érthetetlen, hogy nem jutott eszükbe a talmudnak egyik, egészen a mi esetünkre vonatkozó részlete (Sabbosz 157): Rabbi Jósze Hagelili azt mondta: „ha én az igaz hittől eltérők könyveit találok, akkor a vallásos részleteket kivágom és a többit tüze dobom”. De erre Rabbi Tarfon azt felelte:

„esküszöm gyermekeim életére, hogy én elégetem könyveiket vallásos részleteikkel együtt **הם ואזכרותיהם**. Igen, ha gondoltak volna erre a két szóra **הם ואזכרותיהם**, gondoskodtak volna orth. zsidó sajtóról s igyekeztek volna presztizskérdést csinálni az ügyből.

De most itt az ideje, hogy a presztizs és a becsület kérdését a Zsidó Ujság fennntartásához fűzzük. Remélhetőleg vannak még küzöttünk izléses emberek s vannak még lelkes rabbijaink, akik belátják, hogy nincs a világon orthodoxia, bármilyen csekély értékű legyen, amely gyermekei kezébe adna olyan lapot, amely némely részleteiben hasonlít egy színházi ujság felekezeti rovatához, más részleteiben pedig egyenesen úgy hat, mint egy nemzetgyűlési és várospolitikai „arczképcsarnok”. Az egyik oldalon „az orgona fenséges bugása mellett” folyik le az áhitat, de a másik oldalon a jesiva fontosságáról van szó; itt még olvasható a leánykonfirmációról, pár sorral odább azonban a hitközség konzervitizmusáról van szó. Az öngyilkos postatiszt nekrológja mellett ott találsz egy szijum-ról szóló hirt, a „csodarabbi” áldást hozó malasztját dicsőítő cikk mellett annak a megállapítását, hogy a pesi zsidóságnak igazán szüksége van egy kis misztikumra. S mindenek felett lebeg a proteusi következetesség és elvhűség szelleme! S a magyar orth. ház mindezt beveszi!

Ne hagyja ezt a dolgot annyiban, tisztelt Szerkesztő Ur! Legyen a lap az Ön kezében mint a sófár, olyan értelemben mint Jesajo mondja: **כישופר הרם קודך והגד לעמי פישעם**, hogy felrzza a magyar orthodoxia indolenciáját s bűnös nemtörődömségét a sajtó tekintetében! A magyar orthodoxia becsületéről és belső életének egyik sorsdöntő tényezőjéről van szó!
Dr. St. S. (Budapest.)

Jövő számunkban erre a nagyon súlyos tényeket le-szógező levélre visszatérünk.
Szerk.